

szintelen folt — fogamzási folt — lép fel, mely eddig más Oedogoniumoknál nem észleltetett. A termékenyített nőivarszerv tartalmából, ugy mint más Oedogoniumoknál, a petesejt lesz, mely érett állapotban narancspiros, majd nem aranyvörös. Későbbi sorsáról csak annyit tudok mondani, hogy a petesejt tartalma négy darabra válik még az anyasejt belsejében, de vajjon e négy sejttel mi történik, nem láttam; kétséges marad tehát, vajjon ezeknek kilépése s tovább fejlődése megfelelően megy-e véghez ahhoz, a mit Pringsheim a Bulbacté nézve kimutató, vagy úgy mint azt Cleve Stockholmban 1864-ben észlelte. Végül megjegyzem, hogy Pringsheim tanárnak azon sejtelmét, hogy egyes esetekben az Oedogonium termegömbjei szűznemzés által (Parthenogenesis) hoznak létre egyéneket, igen nagy valószínűséggel bir, mert ezen — különösen tél idején és a szobában tartott — Oedogonium fajnál igen gyakran találtam nem csak oly termés gömböket, melyekből új egyének fejlődtek ki, de olyanokat is, melyeknek belsejében egy nagy és növényzöld tartalommal bőven eltelt sejt volt látható a nélkül, hogy a termegömb falán a termékenyítésre szolgáló nyílásnak csak nyomát is lehetett volna látni.

219. (38.) *Szily Kálmán* l. t. előleges jelentést tesz Dr. Wartha Vincze részéről „A törökpiros szín előállításánál szereplő vegyfeolyamokról“, mely következő:

W. úrnak sikerült már eddig is következőket constatalni:

Azon élénk, skarlát-veres szín, mi a törökpirosra festett szövetekeket kitünteti, egy igen érdekes *zsírsav-alizarin* vegyülettől származik. E vegyület a szövettel csak lazán van összekötve s abból *ligroin* vagy *aether segítségével könnyen extrahálható*. Ha ez oldat elpárologtatik, rendkívül élénk-veresszinű *zsírsav-alizarin* marad hátra, melyet azonban hideg káli- vagy nátronlúggal felbontani nem lehet; csak kálival megomlesztve, vagy alkoholos kálival kezelve bomlik fel, s e közben a jellemző alizarin-reaktiót mutatja.

A ligroinnal extrahált szövet fényét elveszíti, karmin-barnás színű lesz s a közönséges módon, ónnal festett szövethez hasonlít.

Reményleni lehet, hogy az említett *zsírsav-alizarin* vegyületnek beható tanulmányozása, melyet W. úr föntart magának, a törökpiros szín előállításánál végbemenő vegyfeolyamok elméletére, mely még eddig tökéletes homályban van, némi világot fog deríteni.

Függelékül még a *növény-alizarin előállítási módszerének egyszerűsítéséről* tesz W. úr említést. Buzérral festett szövetek előbb ligroinnal extrahálhatnak s azután erős alkohol-sósavval kezeltetnek. Az oldatba menő alizarin, *sok víz* hozzáadása által, narancsszinű pelyhek alakjában kiválik s mint ilyen már vegyileg tiszta. Légüres térben sublimáltatván, sötétveres tüalakú kristályokat képez, melyek semmiben sem látszanak különbözni a szintetikus alizarintól. (Értekező csak azt vette észre, hogy a növény-alizarin már 130—140° között tökéletesen sublimál: míg a szintetikus vegyületet 280—300°-ig kellett hevíteni.)

220. (39.) Osztályi tanácskozás tárgyát képezte a főtitkár felszólítása, mely szerint az 1870. május 21-én tartott nagy gyűlés határozata alapján minden osztálynak két-két tagot kell a hölgyalapítványi újra alakítandó bizottságba beválasztani.

Szótöbbséggel Szabó József osztálytitkár és Nendtvich Károly r. t. választottak meg mint a hölgy-alapítványi bizottság tagjai a III. osztály részéről.

Akadémiai összes ülés.

1870. jun. 27-én.

Mélt. Horváth Mihály osztályelnök úr helyettes elnöklete alatt.

221. A főtitkár szomorúan jelenti dr. Engel Józsefnek az Akadémia I. osztálybeli levelező tagjának, folyó június 2-án Kolozsvárt történt elhunytát.

Fájdalmas tudomásul vétetvén, az I. osztály felhivatik emlékezésére iránti gondoskodásra.

222. Olvastatott a vallás- és közoktatási m. k. ministerium 12,853 s ennek kapcsában a földmívelés-, ipar és kereskedelmi m. k. ministerium 566/oln. számú leirata, mely utóbbi, az Akadémia jun. 15-i felterjesztésére vonatkozólag, arról értesít, hogy a Párisban f. évi augusztus 8-án a métre-rendszer ügyében tartandó nemzetközi értekezleten hazánknak magy. tudósok általi képviselőtéről gondoskodott; erre *Kruspér István* és *Szily Kálmán* akadémiai tagokat már ki is jelölte, mint a kik, mint az Akadémia s a m. kir. mlügyetem jelöltjei, már a métre-összehasonlítás ügyében tett kiküldetésük alkalmával ezen tárggyal közlelebről megismerkedtek s akkori feladatukat igen szép sikerrel tudták megoldani.

Teljes megnyugvással tudomásul vétetik.

223. A főtitkár bejelenti a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium statistikai osztálya részéről hozzá intézett megkeresést; melyben az Akadémia Névkönyveinek s a közgyűlések alkalmával kiosztatni szokott irományoknak a mondott statistikai osztály könyvtára részére, a mennyire lehet az Akadémia fenállásától fogva, ezenül pedig évről-évre megküldését kéri.

A kérelem multra nézve, a mennyiben teljes példányok vannak, jövőre pedig mindenesetre teljesítendő.

224. Olvastatott a statistikai és nemzetgazdasági bizottság 1870. június 20-án tartott ülése jegyzőkönyve, mely szerint a Wodianer Albert kir. tanácsos ur által az Akadémia rendelkezésére bocsátott pályadíj élvezetére, az e célra érkezett 23 folyamodvány megvizsgálása után, — folyamodók tanulmányain s nyelvismeretén felül irodalmi tevékenységök, s ennek minősége számbavétetvén, nyolcz szavazattal egy ellenében *Dobner Rezső* jogvégett, ez idő szerint pénzügyi m. k. fogalmazó s egynehány jó irányú nemzetgazdasági czikk szerzője választatott meg, mely választás az Akadémiának Wodianer ur értesítésévéggett bejelentetik.